בס"ד

בס"ד

גליון 32

דעם רבינ'ס מעשיות

ספורי מעשיות משנים קדמוניות

מרבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א

די מעשה מיט די בחינות

באידיש

מַעֲשֶׂה י"ג

פוּן "דִי זִיבְּן בֶּעטְלֶעְרס" (3)

דֶער צְוֵוייטֶער טָאג - דֶער טוֹיבֶּער בֶּעטְלֶער

די סיפורי מעשיות וואס דער הייליגער רבי האט דערציילט זענען קודש קדשים, זיין כוונה איז געווען אונז צו אויפוועקן פון טיפן שלאף, אזוי ווי דער רבי האט געזאגט אז "די סיפורי מעשיות זענען מסוגל צו אויפוועקן פון שלאף.

דער הייליגער רבי האט געזאגט אז אין יעדע ווארט פון די הייליגע מעשיות זענען באהאלטן סודות התורה, און אפילו א פשוטער מענטש וואס וועט עס לערנען, קען ארויס נעמען פון דעם מוסר און התעוררות צו השם יתברך.

אִיבֶּערְגֶעאַרְבֶּעט דוּרְךְ **"מְכוֹן שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת"** – לוֹיטְן הַיינְטִיגְן אִידִישׁ – אָן צוּ פַּארְעֶנְדֶערְן דֶעם רֶבִּינְ'ס לָשׁוֹן / פּוּנְקְטְלִיךְ אִיבֶּערְגֶעקוּקְט פוּנֶעם עֶרְשְׁטְן דְרוּק שְׁנַת תקע"ו פוּן רַבִּי נָתָן זיע"א, אוּן פוּנֶעם צְוֵוייטְן דְרוּק שְׁנַת תר"י פוּן זַיין תַּלְמִיד רַבִּי נַחְמָן מִטוּלְטְשִׁין ז"ל / דִי אַייְנְגֶערִינְגֶעלְטֶע וֶוערְטֶער () זֶענֶען עֶרְקְלֶערוּנְגֶען פוּן רַבִּי נָתָן זיע"א / דִי אַייְנְגֶעקֶעסְטֶעלְטֶע וֶוערְטֶער [] זֶענֶען עֶרְקְלֶערוּנְגֶען פוּנֶעם 'סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת' בִּלְשׁוֹן־הַקוֹדֶשׁ, אָדֶער אֵייגֶענֶע עֶרְקְלֶערוּנְגֶען [פַאר בַּאמֶערְקוּנְגֶען: 7631800@gmail.com]

[פֶּרֶק ד] צְוֵוייטְן טָאג – דֶער 'טוֹיבֶּער־בֶּעטְלֶער'

[אוֹת א] אִין דֶעם 'אַנְדֶערְן־טָאג' פוּן 'שִׁבְעַת־יְמֵי־הַמִּשְׁתֶּה' – הָאבְּן זִיךְ דִי 'חָתָן־כַּלָּה' ווִידֶער דֶערְמַאנְט: אִין דֶעם אַנְדֶערְן 'בֶּעטְלֶער', וָואס עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ 'טוֹיבֶּער'! – וָואס עֶר הָאט זֵיי מְחַיֶה גֶעוֶוען, אוּן הָאט זֵיי גֶעגֶעבְּן 'בְּרוֹיט'!

אוּן זֵיי הָאבְּן גֶעוֵויינְט אוּן גֶעבֶּענְקְט: "ווִי נֶעמְט מֶען דָא אַהֶער דֶעם 'טוֹיבְּן־בֶּעטְלֶער', וָואס עֶר הָאט אוּנְז מְחַיֶה גֶעוֶוען".

דֶערְוַוייל! ווִי זֵיי הָאבְּן אַזוֹי גֶעבֶּענְקְט נָאךְ אִים – דֶערְוַוייל קוּמְט עֶר אַרַיין, אוּן זָאגְט: "אִיךְ בִּין דָא"! – אוּן אִיז אוֹיף זֵיי אַרוּמְגֶעפַאלְן! אוּן הָאט זֵיי גֶעקוּשְׁט! – אוּן עֶר הָאט צוּ זֵיי גֶעזָאגְט: "הַיינְט שֶׁענְק אִיךְ אַייךְ בְּמַתָּנָה: אַז אִיר זָאלְט זַיין אַזוֹי־ווִי אִיךְ, אַז אִיר זָאלְט לֶעבְּן, אַזוֹי אַ 'חַיִּים־טוֹבִים' (כְּלוֹמַר: אַ גוּט לֶעבְּן), אַזוֹי־ווִי אִיךְ"!

וָוארְן פְרִיעֶר הָאבּ אִיךְ אַייךְ גֶעבֶּענְטְשְׁט דֶערְמִיט! – הַיינְט שֶׁענְק אִיךְ אַייךְ מַיין 'חַיִּים־טוֹבִים', בְּמַתָּנָה גְמוּרָה 'דְרָשָׁה־גֶעשַׁאנְק'!

אִיר מֵיינְט: אַז אִיךְ בִּין 'טוֹיבּ'! – אִיךְ בִּין 'גָארְנִישְׁט־טוֹיבּ'! – נָאר דִי גַאנְצֶע וֶועלְט, טְרֶעפְט בַּיי מִיר גָארְנִישְׁט אָן, אַז אִיךְ זָאל הֶערְן זֵייעֶר 'חִסָּרוֹן'!

וָוארְן גָאר אַלֶע 'קוֹלוֹת' פוּן דֶער וֶועלְט, זֶענֶען אַלֶע נָאר פוּן 'חֶסְרוֹנוֹת'! – וָוארְן אִיטְלֶעכֶער שְׁרַייט אוֹיף זַיין 'חִסָּרוֹן'! דְהַיְינוּ: אוֹיף דֶעם וָואס סְ'גֵייט אִים אָפּ [סְ'פֶּעלְט אִים עֶפֶּעס]!

אוּן אֲפִילוּ אַלֶע 'שִׂמְחוֹת' פוּן דֶער וֶועלְט, זֶענֶען אַלֶע נָאר פוּן 'חֶסְרוֹנוֹת'! – וָואס מְ'פְרֵיידְט זִיךְ אוֹיף דֶעם וָואס סְ'אִיז אִים אָפְּגֶעגַאנְגֶען [סְ'הָאט אִים עֶפֶּעס גֶעפֶעלְט], אוּן הַיינְט הָאט עֶר דָאס וָואס סְ'אִיז אִים אָפְּגֶעגַאנְגֶען.

אוּן בַּיי מִיר טְרֶעפְט דִי גַאנְצֶע וֶועלְט גָארְנִישְׁט אָן: אַז אִיךְ זָאל הֶערְן זֵייעֶר 'חִסָּרוֹן'! – וָוארְן אִיךְ לֶעבּ אַזוֹי אַ 'חַיִּים־טוֹבִים', וָואס סְ'הָאט גָאר קַיין שׁוּם 'חִסָּרוֹן' נִישְׁט!

אוּן אִיךְ הָאבּ אַ 'הַסְכָּמָה' דֶערוֹיף, אַז אִיךְ לֶעבּ 'חַיִּים־טוֹבִים': פוּן דֶער 'מְדִינָה פוּן עֲשִׁירוּת'!

אוּן זַיין 'חַיִּים־טוֹבִים' [פוּנֶעם דָאזִיגְן 'טוֹיבֶּער־בֶּעטְלֶער'] אִיז גֶעוֶוען: [אַז] עֶר הָאט גֶעגֶעסְן 'בְּרוֹיט'! אוּן גֶעטְרוּנְקְן 'וַואסֶער'!

[אוֹת ב] (הָאט עֶר זֵיי דֶערְצֵיילְט): בַּאֲשֶׁר [אַזוֹי־ווִי] סְ'פַארְהַאנְדְן אַ מְדִינָה, וָואס אִין אִיר אִיז גְרוֹיס עֲשִׁירוּת, זֵיי הָאבְּן גְרוֹיסֶע אוֹצְרוֹת!

אַמָאל זֶענֶען זֵיי זִיךְ צוּם אוֹיפְגֶעקוּמֶען [צוּנוֹיפְגֶעקוּמֶען] דִי עֲשִׁירִים! – הָאט זִיךְ אִיטְלֶעכֶער אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ בַּארִימֶען מִיט זַיין 'חַיִּים־טוֹבִים', ווִיאַזוֹי עֶר לֶעבְּט 'חַיִּים־טוֹבִים'! – אוּן אִיטְלֶעכֶער הָאט דֶערְצֵיילְט, דֶעם סֵדֶר פוּן זַיין 'חַיִּים־טוֹבִים'!

הָאבּ אִיךְ מִיךְ אָנְגֶערוּפְן, אוּן הָאבּ גֶעזָאגְט צוּ זֵיי (דְהַיְינוּ דֶער 'טוֹיבֶּער־בֶּעטְלֶער' וָואס עֶר דֶערְצֵיילְט דָאס אַלְץ): "אִיךְ לֶעבּ 'חַיִּים־טוֹבִים', בֶּעסֶערֶע פוּן אַייךְ! – וְהָא־רַאְיָה! וָוארְן אַז אִיר לֶעבְּט 'חַיִּים־טוֹבִים', הֶעלְפְט זֶע דֶער מְדִינָה"!

וָוארְן סְ'פַארְהַאנְדְן אַ מְדִינָה! וָואס זֵיי הָאבְּן גֶעהַאט אַ 'גָארְטְן'! – אוּן אִין דֶעם 'גָארְטְן', אִיז גֶעוֶוען 'פֵּירוֹת', וָואס זֵיי הָאבְּן גֶעהַאט אַלֶע עֶרְלֵיי 'טַעֲמִים' וָואס אִין דֶער וֶועלְט! – אוּן זֵיי הָאבְּן גֶעהַאט אַלֶע עֶרְלֵיי 'רֵיחוֹת' וָואס אִין דֶער וֶועלְט! – אוּן סְ'דָארְט גֶעוֶוען אִין דֶעם 'גָארְטְן', אַלֶע עֶרְלֵיי 'מַרְאוֹת' – וָואסְפַארַא 'פַארְבּ', אוּן אַלֶע 'קְוִויַיאטְן' [בְּלוּמֶען] וָואס אִין דֶער וֶועלְט, אִיז אַלְץ גֶעוֶוען דָארְט אִין דֶעם 'גָארְטְן'!

אוּן סְ'גֶעוֶוען אִיבֶּער דֶעם 'גָארְטְן' – אַ 'אַגְרָאדְנִיק' [גֶערְטְנֶער]! (דְהַיְינוּ: דֶער וָואס עֶר זֶעהְט צוּ, דֶעם [קוּקְט זִיךְ אוּם אוֹיפְן] גָארְטְן)!

פְלֶעגְט דִי מְדִינָה צוּ לֶעבְּן 'חַיִּים־טוֹבִים' דוּרְךְ דֶעם 'גָארְטְן'!

אִיז דָארְט דֶער 'אַגְרָאדְנִיק' פַארְפַאלְן גֶעוָוארְן! – מֵילָא וָואס סְ'אִיז דָארְט דָא אִין דֶעם 'גָארְטְן', מוּז בְּוַדַאי שׁוֹין גָאר צוּנִישְׁט [פַארְלֶענְדְט] וֶוערְן – וָוארְן סְ'אִיז זִיךְ שׁוֹין נִישְׁט דָא דֶער 'אַגְרָאדְנִיק', וָואס עֶר זָאל דֶעם 'גָארְטְן' צוּזֶעהְן [אוּמְקוּקְן], אוּן זָאל זִיךְ פָארְן אַרוּם אִים, וָואס מְ'בַּאדַארְף אַרוּם דֶעם 'גָארְטְן' צוּ טוּהְן!

לוּשְׁמִיר [אָבֶּער] זֵיי וָואלְטְן נָאךְ גֶעקֶענְט לֶעבְּן, פוּן דִי סְפִיחִים פוּן דֶעם 'גָארְטְן' (דְהַיְינוּ: פוּן דֶער ווִידֶערְוַואקְסוּנְג – דְהַיְינוּ: דָאס וָואס סְ'וַואקְסְט אִין אַ גָארְטְן אַלֵיין, פוּן דֶעם וָואס סְ'פַאלְט אַרָאפּ)!

אִיז אָנְגֶעקוּמֶען אַ 'מֶלֶךְ־אַכְזָר' (כְּלוֹמַר: אַ אוּמְדֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער) אוֹיף דֶער מְדִינָה – אוּן דֶער 'מֶלֶךְ' [אַכְזָר] הָאט זֵיי גָארְנִישְׁט גֶעקֶענְט טָאן!

אִיז עֶר גֶעגַאנְגֶען, אוּן הָאט זֵיי קַאלְיֶע גֶעמַאכְט דִי 'חַיִּים־טוֹבִים' פוּן דֶער מְדִינָה, וָואס זֵיי הָאבְּן פוּן דֶעם 'גָארְטְן'!

אוּן נִישְׁט עֶר הָאט קַאלְיֶע גֶעמַאכְט דֶעם 'גָארְטְן' – נָאר עֶר הָאט אִיבֶּערְגֶעלָאזְט אִין דֶער מְדִינָה, 'דְרַיי כִּתּוֹת קְנֶעכְט' – אוּן עֶר הָאט זֵיי אָנְגֶעזָאגְט: "אַז זֵיי זָאלְן טָאן, דָאס וָואס עֶר הָאט זֵיי גֶעהֵייסְן"!

אוּן דוּרְכְדֶעם וָואס זֵיי הָאבְּן דָארְט גֶעטָאן, דָאס וָואס דֶער 'מֶלֶךְ' הָאט זֵיי גֶעהֵייסְן – דוּרְכְדֶעם הָאבְּן זֵיי קַאלְיֶע גֶעמַאכְט דֶעם 'טַעַם'! – וָוארְן דוּרְכְדֶעם וָואס זֵיי הָאבְּן דָארְט גֶעטָאן – דוּרְכְדֶעם הָאבְּן זֵיי גֶעמַאכְט: אַז וֶוער סְ'וֶועט וֶועלְן פִילְן אַ 'טַעַם', זָאל דָאס הָאבְּן אַ 'טַעַם' פוּן 'נְבֵילָה'!

און אַזוֹי הָאבְּן זֵיי קַאלְיֶע גֶעמַאכְט דֶעם 'רֵיחַ', אַז אַלֶע 'רֵיחוֹת' זָאלְן הָאבְּן אַ 'רֵיחַ' פוּן 'חֶלְבְּנָה'!

און אַזוֹי הָאבְּן זֵיי קַאלְיֶע גֶעמַאכְט דִי 'מַרְאֶה' [זֶעהְן] – וָוארְן זֵיי הָאבְּן גֶעמַאכְט, אַז סְ'זָאל זַיין טוּנְקְל אִין דִי אוֹיגְן, אַזוֹי־ווִי סְ'אִיז אַז סְ'וָואלְקְנְדִיג [סְ'פַארְוָואלְקְנְט]!

(דָאס הָאבְּן דִי 'דְרַיי כִּתּוֹת קְנֶעכְט', אַלְץ אָנְגֶעאַרְבֶּעט אִין דֶער מְדִינָה, דוּרְכְדֶעם וָואס זֵיי הָאבְּן דָארְט גֶעטָאן, וָואס דֶער 'מֶלֶךְ' הָאט זֵיי גֶעהֵייסְן, כַּנַּ"ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט])!

"הַיינְט אַז אִיר לֶעבְּט 'חַיִּים־טוֹבִים', הֶעלְפְּט זֶע דֶער מְדִינָה"!

(אַזוֹי זָאגְט אַלְץ דֶער 'טוֹיבֶּער־בֶּעטְלֶער', צוּ דֶער 'מְדִינָה פוּן עֲשִׁירוּת', וָואס זֵיי הָאבְּן זִיךְ בַּארִימְט, אַז זֵיי לֶעבְּן 'חַיִּים־טוֹבִים', כַּנַּ"ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט])!

און אִיךְ זָאג אַייךְ: "אַז [אוֹיבּ] אִיר וֶועט זֵיי נִישְׁט הֶעלְפְן, וֶועט עֶס אַייךְ אוֹיךְ שַׁאטְן"! (דְהַיְינוּ: דָאס וָואס בַּיי דֶער מְדִינָה אִיז קַאלְיֶע גֶעוָוארְן, דִי 'מַרְאֶה', אוּן דֶער 'טַעַם', אוּן דֶער 'רֵיחַ' – דָאס וֶועט אַייךְ אוֹיךְ דֶערְלַאנְגְן)!

הָאבְּן זִיךְ אוֹיפְגֶעהוֹיבְּן דִי עֲשִׁירִים הַנַּ"ל [וָואס אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט], אוּן זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען צוּ דֶער מְדִינָה! – און אִיךְ בִּין אוֹיךְ מִיט זֵיי גֶעגַאנְגֶען!

און אוֹיף דֶעם וֶועג, הָאבְּן זֵיי אוֹיךְ גֶעלֶעבְּט אִיטְלֶעכֶער, זַיין 'חַיִּים־טוֹבִים'! – וָוארְן זֵיי הָאבְּן גֶעהַאט אוֹצְרוֹת, כַּנַּ"ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]!

ווִי זֵיי זֶענֶען גֶעקוּמֶען נָאנְט צוּ דֶער מְדִינָה – הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן בַּיי זֵיי אוֹיךְ קַאלְיֶע צוּ וֶוערְן, דֶער 'טַעַם', און דִי אִיבְּרִיגֶע זַאכְן!

הָאבְּן זֵיי דֶערְפִילְט: אַז סְ'אִיז בַּיי זֵיי קַאלְיֶע גֶעוָוארְן!

הָאבּ אִיךְ מִיךְ אָנְגֶערוּפְן צוּ זֵיי: "מַאדָאךְ הַיינְט, אַז אִיר זֶענְט נָאךְ נִישְׁט אַרַיינְגֶעגַאנְגֶען אִין דֶער מְדִינָה – אִיז שׁוֹין בַּיי אַייךְ קַאלְיֶע גֶעוָוארְן דֶער 'טַעַם'! און דִי 'מַרְאֶה'! און דֶער 'רֵיחַ'! – ווִי וֶועט שׁוֹין זַיין, אַז אִיר וֶועט אַהִין אַרַיינְגֵיין? – און מִכָּל־שֶׁכֵּן ווִי קֶענְט אִיר זֵיי נָאךְ הֶעלְפְן"?!

הָאבּ אִיךְ גֶענוּמֶען מַיין 'בְּרוֹיט' און מַיין 'וַואסֶער', און הָאבּ זֵיי גֶעגֶעבְּן! – הָאבְּן זֵיי גֶעפִילְט אִין מַיין 'בְּרוֹיט' און 'וַואסֶער', אַלֶע 'טַעֲמִים' (און אַלֶע 'רֵיחוֹת' וְכוּ')! – און סְ'אִיז בַּיי זֵיי פַארְעֶכְט [פַארְרָאכְטְן] גֶעוָוארְן, וָואס סְ'אִיז בַּיי זֵיי קַאלְיֶע גֶעוָוארְן (דְהַיְינוּ: דֶער 'טַעַם', און דִי 'מַרְאֶה', און דֶער 'רֵיחַ')!

[אות ג] און יֶענֶע מְדִינָה, דְהַיְינוּ דִי מְדִינָה וָואס בַּיי זֵיי אִיז גֶעוֶוען דֶער 'גָארְטְן' (וָואס בַּיי זֵיי הָאט מֶען קַאלְיֶע גֶעמַאכְט דֶעם 'טַעַם' וְכוּ' כַּנַּ"ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]) – הָאבְּן זֵיי זִיךְ אָנְגֶעהוֹיבְּן אַרוּמְצוּקוּקְן, אַז זֵיי זָאלְן פַארְעֶכְטְן דִי [אֵייגֶענֶע] מְדִינָה וָואס בַּיי זֵיי אִיז קַאלְיֶע גֶעוָוארְן דֶעם 'טַעַם' וְכוּ'!

הָאבְּן זֵיי זִיךְ מְיַשֵּׁב גֶעוֶוען: בַּאֲשֶׁר [אַזוֹי־ווִי] סְ'אִיז פַארְהַאנְדְן אַ 'מְדִינָה פוּן עֲשִׁירוּת' (דְהַיְינוּ: טַאקֶע דִי 'מְדִינָה פוּן עֲשִׁירוּת' הַנַּ"ל [וָואס אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט], וָואס דֶער 'בֶּעטְלֶער' הָאט מִיט זֵיי גֶעשְׁמוּעֶסְט כַּנַּ"ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]) – אִיז זֵיי גֶעפֶעלְן (דְהַיְינוּ: דֶער מְדִינָה וָואס דֶער גָארְטְן אִיז דָארְטְן גֶעוֶוען, אִיז זֵיי גֶעפֶעלְן): אַז דֶער 'אַגְרָאדְנִיק' [גֶערְטְנֶער] זַייעֶרֶער וָואס עֶר אִיז פַארְפַאלְן גֶעוָוארְן (וָואס דוּרְךְ אִים הָאבְּן זֵיי גֶעלֶעבְּט 'חַיִּים־טוֹבִים'), אִיז עֶר פוּן אֵיין שׁוֹרֶשׁ מִיט דֶער 'מְדִינָה פוּן עֲשִׁירוּת', וָואס זֵיי לֶעבְּן אוֹיךְ 'חַיִּים־טוֹבִים'!

אִיבֶּערְדֶעם אִיז זֵיי גֶעפֶעלְן דִי עֵצָה: אַז זֵיי זָאלְן שִׁיקְן צוּ דֶער 'מְדִינָה פוּן עֲשִׁירוּת' – זֵיי וֶועלְן זֵיי בְּוַודַּאי הֶעלְפְן!

הָאבְּן זֵיי אַזוֹי גֶעטָאן: און זֵיי הָאבְּן גֶעשִׁיקְט 'שְׁלוּחִים', צוּ דֶער 'מְדִינָה פוּן עֲשִׁירוּת'!

זֶענֶען דִי 'שְׁלוּחִים' גֶעגַאנְגֶען – הָאבְּן זֵיי אֵיינְס דָאס אַנְדֶערֶע בַּאגֶעגְנְט! (דְהַיְינוּ: דִי 'שְׁלוּחִים' הָאבְּן זִיךְ בַּאגֶעגְנְט, מִיט דֶער 'מְדִינָה פוּן עֲשִׁירוּת', אוֹיף דֶעם וֶועג – וָוארְן דִי 'מְדִינָה פוּן עֲשִׁירוּת', הָאט זִיךְ צוּ זֵיי גֶעוָואלְט גֵיין, כַּנַּ"ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט])!

הָאבְּן זֵיי גֶעפְרֶעגְט דִי שְׁלוּחִים: "ווָאוּהִין גֵייט אִיר"?! – הָאבְּן זֵיי גֶעעֶנְטְפֶערְט: "מִיר גֵייעֶן צוּ דֶער 'מְדִינָה פוּן עֲשִׁירוּת', אַז זֵיי זָאלְן אוּנְז הֶעלְפְן! – הָאבְּן זֵיי זִיךְ אָנְגֶערוּפְן: "מִיר זֶענֶען דָאס אַלֵיין דִי 'מְדִינָה פוּן עֲשִׁירוּת', און מִיר גֵייעֶן צוּ אַייךְ"!

הָאבּ אִיךְ מִיךְ אָנְגֶערוּפְן (דְהַיְינוּ: דֶער 'טוֹיבֶּער־בֶּעטְלֶער' וָואס עֶר דֶערְצֵיילְט דָאס אַלְץ) צוּ זֵיי: "אִיר בַּאדַארְפְט זִיךְ צוּ מִיר, וָוארְן אִיר קֶענְט זִיךְ נִישְׁט גֵיין אַהִין, און זָאלְט זֵיי הֶעלְפְן, כַּנַּ"ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט] – (וָוארְן אַז זֵיי זֶענֶען נָאר גֶעוֶוען נָאנְט צוּ דֶער מְדִינָה, הָאט זֵיי אַלֵיין שׁוֹין אוֹיךְ גֶעשַׁאדְט – מִכָּל־שֶׁכֵּן וְכוּ' – כַּנַּ"ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט])! – בְּכֵן [דֶערִיבֶּער]! בְּלַייבְּט אִיר דָא, און אִיךְ וֶועל גֵיין מִיט דִי 'שְׁלוּחִים', צוּ הֶעלְפְן זֵיי"!

[אות ד] בִּין אִיךְ גֶעגַאנְגֶען מִיט דִי 'שְׁלוּחִים', און בִּין גֶעקוּמֶען אִין דֶער מְדִינָה אַרַיין!

בִּין אִיךְ אַרַיינְגֶעקוּמֶען אִין אַ שְׁטָאט אַרַיין – הָאבּ אִיךְ גֶעזֶעהְן, סְ'קוּמֶען מֶענְטְשְׁן, און סְ'זָאגְט אֵיינֶער אַ 'וֶוערְטְל'! – און דֶערְנָאךְ זֶענֶען נָאךְ צוּגֶעקוּמֶען מֶענְטְשְׁן – בִּיז סְ'גֶעוָוארְן אַ רֶעדְל [גְרוּפֶּע] מֶענְטְשְׁן, און זֵיי הָאבְּן גֶעזָאגְט 'וֶוערְטְלֶעךְ'! און זֵיי הָאבְּן גֶעלַאכְט!

הָאבּ אִיךְ מִיךְ צוּגֶעהֶערְט וָואס שְׁמוּעֶסְן זֵיי! – הָאבּ אִיךְ גֶעהֶערְט: זֵיי רֶעדְן 'נִיבּוּל־פֶּה'! – און דֶער זָאגְט אַ וֶוערְטְל פוּן 'נִיבּוּל־פֶּה'! – און דֶער זָאגְט אַבִּיסְל אֵיידֶעלֶער! – און דֶער לַאכְט! – און דֶער הָאט הֲנָאָה! – און דֶעסְטְגְלַייכְן, אַזוֹי־ווִי דֶער שְׁטֵייגֶער אִיז!

דֶערְנָאךְ! בִּין אִיךְ וַוייטֶער גֶעגַאנְגֶען אִין אַ אַנְדֶערֶע שְׁטָאט (פוּן דֶער מְדִינָה)! – הָאבּ אִיךְ גֶעזֶעהְן: צְוֵויי מֶענְטְשְׁן קְרִיגְן זִיךְ, אֵיינֶער מִיט דֶעם אַנְדֶערְן, מַחֲמַת [צוּלִיבּ] עֶפֶּעס אַ 'מַשָּׂא־וּמַתָּן'! – זֶענֶען זֵיי גֶעגַאנְגֶען צוּם בֵּית־דִין זִיךְ לָדוּן [פִּירְן דִין־תּוֹרָה]! – הָאט זֵיי דָאס 'בֵּית־דִין' גֶעפַּסְקְנְ'ט: "דֶער אִיז 'זַכַּאי'! און דֶער אִיז 'חַיָּיב'!" – זֶענֶען זֵיי אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען פוּן דֶעם 'בֵּית־דִין'!

דֶערְנָאךְ! הָאבְּן זֵיי זִיךְ ווִידֶער צוּקְרִיגְט, און הָאבְּן גֶעזָאגְט: "אַז זֵיי ווִילְן שׁוֹין נִישְׁט דָאס 'בֵּית־דִין'! נָאר זֵיי ווִילְן אַ

אַנְדֶער 'בֵּית־דִין'!" – הָאבְּן זֵיי זִיךְ אוֹיסְגֶעקְלִיבְּן אַ אַנְדֶער 'בֵּית־דִין'! הָאבְּן זֵיי זִיךְ גֶעלָאדְן [גֶעפִירְט דִי דִין־תּוֹרָה] פַאר יֶענֶעם 'בֵּית־דִין'!

דֶערְנָאךְ: הָאט זִיךְ ווִידֶער צוּקְרִיגְט אֵיינֶער פוּן דִי דָאזִיגֶע, מִיט אַ אַנְדֶערְן! – הָאבְּן זֵיי זִיךְ ווִידֶער אוֹיסְגֶעקְלִיבְּן אַ אַנְדֶער 'בֵּית־דִין'! – אוּן אַזוֹי הָאבְּן זֵיי זִיךְ דָארְט ווַייטֶער צוּקְרִיגְט, דֶער מִיט דֶעם, אוּן דֶער מִיט דֶעם – אוּן זֵיי הָאבְּן זִיךְ אוֹיסְגֶעקְלִיבְּן אַלֶעמָאל אַ אַנְדֶער 'בֵּית־דִין'! – בִּיז דִי גַאנְצֶע שְׁטָאט אִיז פוּל גֶעוֶוען מִיט 'בָּתֵּי־דִינִים'!

הָאבּ אִיךְ אַ קוּק גֶעטָאן, הָאבּ אִיךְ גֶעזֶעהְן: אַז דָאס אִיז מַחֲמַת [ווַייל] סְ'אִיז דָארְט קַיין 'אֱמֶת' נִישְׁט דָא! – אוּן הַיינְט אִיז דֶער 'מַטֶה־דִין', אוּן אִיז 'נוֹשֵׂא־פָּנִים' צוּ דֶעם (כְּלוֹמַר: עֶר חַנְפְ'ט יֶענֶעם, אוּן פַּסְקְנְ'ט אִים צוּ)! – אוּן דֶערְנָאךְ אִיז יֶענֶער 'נוֹשֵׂא־פָּנִים' אִים (כְּלוֹמַר: דֶערְנָאךְ פַּסְקְנְ'ט יֶענֶער ווִידֶער אִים צוּ)! – ווָארְן זֵיי נֶעמֶען 'שׁוֹחַד'! אוּן סְ'אִיז בַּיי זֵיי קַיין 'אֱמֶת' נִישְׁט דָא!

דֶערְנָאךְ! הָאבּ אִיךְ גֶעזֶעהְן: אַז זֵיי זֶענֶען פוּל מִיט 'נִיאוּף' [זְנוּת]! – אוּן סְ'אִיז דָארְט זֵייעֶר פִיל 'נִיאוּף'! בִּיז סְ'אִיז שׁוֹין גָאר בַּיי זֵיי גֶעוָוארְן ווִי אַ הֶיתֵּר!

הָאבּ אִיךְ זֵיי גֶעזָאגְט: אַז דֶערִיבֶּער אִיז בַּיי זֵיי קַאלְיֶע גֶעוָוארְן, דֶער 'טַעַם'! אוּן דֶער 'רֵיחַ'! אוּן דִי 'מַרְאֶה'! – ווָארְן דֶער 'מֶלֶךְ' דֶער 'אַכְזָר' הַנַּ"ל [ווָאס אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט], עֶר הָאט בַּיי זֵיי אִיבֶּערְגֶעלָאזְט דִי 'דְרַיי כִּתּוֹת קְנֶעכְט' הַנַּ"ל [ווָאס אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט], אַז זֵיי זָאלְן אוּמְגֵיין [אַרוּמְגֵיין], אוּן זֵיי זָאלְן קַאלְיֶע מַאכְן דִי מְדִינָה!

ווָארְן זֵיי זֶענֶען אוּמְגֶעגַאנְגֶען [אַרוּמְגֶעגַאנְגֶען], אוּן הָאבְּן גֶערֶעדְט צְווִישְׁן זֵיי 'נִיבּוּל־פֶּה', אוּן זֵיי הָאבְּן אַרַיינְגֶעבְּרַאכְט 'נִיבּוּל־פֶּה' אִין דֶער מְדִינָה אַרַיין! – אוּן דוּרְךְ 'נִיבּוּל־פֶּה', אִיז בַּיי זֵיי דוּרְכְדֶעם קַאלְיֶע גֶעוָוארְן דֶער 'טַעַם', אַז אַלֶע 'טְעָמִים' הָאבְּן אַ 'טַעַם' פוּן 'נְבֵילָה'!

אוּן אַזוֹי הָאבְּן זֵיי אַרַיינְגֶעבְּרַאכְט 'שׁוֹחַד' אִין דֶער מְדִינָה אַרַיין! – אוּן דוּרְכְדֶעם אִיז בַּיי זֵיי קַאלְיֶע גֶעוָוארְן דִי 'מַרְאֶה', אוּן סְ'אִיז בַּיי זֵיי טוּנְקְל גֶעוָוארְן אִין דִי אוֹיגְן! – ווָארְן אַזוֹי שְׁטֵייט [דְּבָרִים טז, יט]: "כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר עֵינֵי חֲכָמִים" – כְּלוֹמַר: "שׁוֹחַד מַאכְט בְּלִינְד דִי אוֹיגְן"!

אוּן אַזוֹי הָאבְּן דִי 'קְנֶעכְט' אַרַיינְגֶעבְּרַאכְט 'נִיאוּף' אִין דֶער מְדִינָה! – אוּן דוּרְכְדֶעם אִיז קַאלְיֶע גֶעוָוארְן דֶער 'רֵיחַ'! – ווָארְן דוּרְךְ 'נִיאוּף', ווֶערְט קַאלְיֶע דֶער 'רֵיחַ'!

(אוּן דָאס הָאט עֶס דֶער 'מֶלֶךְ־אַכְזָר' אִיבֶּערְגֶעלָאזְט 'דְרַיי כִּתּוֹת קְנֶעכְט' אִין דֶער מְדִינָה, אוּן הָאט זֵיי גֶעהֵייסְן: "אַז זֵיי זָאלְן אוּמְגֵיין [אַרוּמְגֵיין], אוּן זֵיי זָאלְן אַרַיינְבְּרֶענְגֶען דִי 'דְרַיי עֲבֵירוֹת' אִין דֶער מְדִינָה"! – אוּן דוּרְכְדֶעם אִיז בַּיי זֵיי קַאלְיֶע גֶעוָוארְן, דִי 'מַרְאֶה'! אוּן דֶער 'טַעַם'! אוּן דֶער 'רֵיחַ'! כַּנַּ"ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]).

בְּכֵן [דֶערִיבֶּער]! זָאלְט אִיר זֶעהְן פַארְרֶעכְטְן דִי מְדִינָה, פוּן דִי 'דְרַיי עֲבֵירוֹת'! – אוּן אִיר זָאלְט נָאכְזוּכְן נָאךְ דִי מֶענְטְשְׁן (דְהַיְינוּ: נָאךְ דִי 'קְנֶעכְט', ווָאס זֵיי הָאבְּן עֶס אַרַיינְגֶעבְּרַאכְט דִי 'דְרַיי עֲבֵירוֹת' אִין דֶער מְדִינָה, כַּנַּ"ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]), אוּן אִיר זָאלְט זֵיי פַארְטְרַייבְּן!

אוּן אַז אִיר ווֶעט אַזוֹי טָאן, אוּן אִיר ווֶעט אָפְּרֵיינִיגְן דִי מְדִינָה פוּן דִי 'דְרַיי עֲבֵירוֹת' – זָאג אִיךְ אַייךְ: "אַז לֹא דַי [נִישְׁט נָאר], ווָאס סְ'ווֶעט בַּיי אַייךְ פַארְרֶעכְט ווֶערְן דֶער 'טַעַם'! אוּן דִי 'מַרְאֶה'! אוּן דֶער 'רֵיחַ'! – נָאכְמֶער, אֲפִילוּ דֶער 'אַגְרָאדְנִיק' [גֶערְטְנֶער] ווָאס עֶר אִיז בַּיי אַייךְ פַארְפַאלְן גֶעוָוארְן, ווֶעט עֶר זִיךְ אוֹיךְ קֶענֶען אָפְּזוּכְן"!

[אוֹת ה] הָאבְּן זֵיי אַזוֹי גֶעטָאן! אוּן זֵיי הָאבְּן אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ רֵיינִיגְן דִי מְדִינָה פוּן דִי 'דְרַיי עֲבֵירוֹת'! – אוּן זֵיי הָאבְּן נָאכְגֶעזוּכְט נָאךְ דִי מֶענְטְשְׁן (דְהַיְינוּ: נָאךְ דִי קְנֶעכְט הַנַּ"ל [ווָאס אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט])!

אוּן זֵיי הָאבְּן אָנְגֶעכַאפְּט אַ מֶענְטְשְׁן, אוּן זֵיי הָאבְּן אִים גֶעפְרֶעגְט: "פוּן ווַאנֶעט קוּמְסְטוּ אַהֶער"?! – בִּיז זֵיי הָאבְּן גֶעכַאפְּט דִי מֶענְטְשְׁן פוּן דֶעם 'מֶלֶךְ־אַכְזָר' (דְהַיְינוּ: דִי 'דְרַיי כִּתּוֹת קְנֶעכְט' הַנַּ"ל [ווָאס אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]), אוּן זֵיי הָאבְּן דִי מֶענְטְשְׁן אַרוֹיסְגֶעטְרִיבְּן, אוּן זֵיי הָאבְּן אָפְּגֶערֵיינִיגְט דִי מְדִינָה פוּן דִי עֲבֵירוֹת!

דֶערְוַוייל! אִיז גֶעוָוארְן אַ רַעַשׁ [טוּמֶעל]: "אֶפְשַׁר אִיז פָּארְט דֶער 'מְשׁוּגֶענֶער' דֶער 'אַגְרָאדְנִיק'"?! – ווָארְן סְ'גֵייט אוּם [אַרוּם] אַ 'מְשׁוּגֶענֶער', אוּן עֶר זָאגְט אַלְץ: "אַז עֶר אִיז דֶער 'אַגְרָאדְנִיק'"! – אוּן אִיטְלֶעכֶער הַאלְט אִים פַאר 'מְשׁוּגָע'! אוּן מְ'וַוארְפְט אִים נָאךְ שְׁטֵיינֶער! אוּן מְ'טְרַייבְּט אִים אַוֶועק! – "טָאמֶער פָּארְט אִיז טַאקֶע עֶר, דֶער 'אַגְרָאדְנִיק'"?!

אִיז מֶען גֶעגַאנְגֶען, אוּן מְ'הָאט אִים גֶעבְּרַאכְט!

הָאבּ אִיךְ גֶעזָאגְט (דְהַיְינוּ: דֶער 'בֶּעטְלֶער' דֶער 'טוֹיבֶּער' ווָאס עֶר דֶערְצֵיילְט דָאס אַלְץ): "אַוַדַאי אִיז עֶר דֶער 'אַגְרָאדְנִיק'"! (דְהַיְינוּ: דֶער ווָאס זֵיי הָאבְּן פְרִיעֶר גֶעזָאגְט: "אַז עֶר אִיז 'מְשׁוּגָע'")!

[אוֹת ו] נִמְצָא [קוּמְט אוֹיס]: הָאבּ אִיךְ אַ 'הַסְכָּמָה' פוּן דָארְט, אַז אִיךְ לֶעבּ 'חַיִּים־טוֹבִים': – ווָארְן אִיךְ הָאבּ זִיךְ פַארְרֶעכְט [פַארְרַאכְטְן] דִי מְדִינָה! – (אוּן דוּרְךְ אִים, הָאט זִיךְ זֵיי אֲפִילוּ דֶער 'אַגְרָאדְנִיק' אָפְּגֶעזוּכְט – הָאבְּן זֵיי [דִי מְדִינָה] ווִידֶער גֶעלֶעבְּט 'חַיִּים־טוֹבִים' כַּנַּ"ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט])!

הַיינְט שֶׁענְק אִיךְ אַייךְ בְּמַתָּנָה מַיין 'חַיִּים־טוֹבִים'"!

אִיז דָארְט גֶעוָוארְן זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶע 'שִׂמְחָה'! אוּן אַ גְרוֹיסֶע 'חֶדְוָה'! אוּן זֵיי זֶענֶען זֵייעֶר 'פְרֵיילֶעךְ' גֶעוָוארְן!

דֶער עֶרְשְׁטֶער [בֶּעטְלֶער] הָאט זֵיי גֶעשֶׁענְקְט 'חַיִּים־אֲרוּכִּים', דְהַיְינוּ: 'לַאנְג־לֶעבְּן'! – אוּן דֶער אַנְדֶערֶער הָאט זֵיי גֶעשֶׁענְקְט 'חַיִּים־טוֹבִים', דְהַיְינוּ: 'גוּט־לֶעבְּן'!

אוּן אַזוֹי אַלֶע 'בֶּעטְלֶערְס', זֶענֶען אַלֶע דֶערְנָאךְ גֶעקוּמֶען אוֹיף דֶער 'חֲתוּנָה' – אוּן הָאבְּן זֵיי גֶעשֶׁענְקְט 'דְרָשָׁה־גֶעשַׁאנְק'! – דָאס דָאזִיגֶע [זַאךְ] ווָאס זֵיי הָאבְּן זֵיי פְרִיעֶר גֶעווּאוּנְטְשְׁן: "אַז זֵיי זָאלְן זַיין אַזוֹי־ווִי זֵיי"! – אוּן הַיינְט הָאבְּן זֵיי דָאס גֶעשֶׁענְקְט זֵיי: "בְּמַתָּנָה גְמוּרָה 'דְרָשָׁה־גֶעשַׁאנְק'"!

דעם רבינ'ס מעשיות

נאמען ____________________

טעלפון ____________________

שטאט ____________________

בחינה אויף ספורי מעשיות

די דרייצנטע מעשה (3) - פון די זיבן בעטלירס

א. וואס איז געווען דער גוטער לעבן פון דעם טויבן בעטלער?
- ☐ ער איז אסאך ארום געפארן
- ☐ ער האט געגעסן ברויט און געטרינקען וואסער
- ☐ ער האט געגעסן אלע מיני מטעמים

ב. בהמשך המעשה: וואס האט פאסירט צו די עשירים ווען זיי האבן גענומען ברויט און וואסער פון דעם בעטלער?
- ☐ *זיי האבן געפילט אין דעם אלע טעמים און אלע ריחות*
- ☐ *עס האט פאראכטן זייער מראה טעם וריח*
- ☐ *ביידע תשובות זענען ריכטיג*

ג. מיט וואס האבן זיך בארימט די עשירים וואס דער טויבער בעטלער האט פון זיי א הסכמה?
- ☐ מיט זייער עשירות
- ☐ מיט זייער אריכות ימים
- ☐ מיט זייער חיים טובים

ד. וואס איז געווען אין דעם גארטן וואס דער בעטלער דערציילט זיי פון דעם?
- ☐ פירות וואס האבן אלע טעמים וואס ס'איז דא אין דער וועלט
- ☐ אלע מיני ריחות און אלע מיני מראות פון דער וועלט
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ה. וואס האט די מדינה געהאט דורך דעם גארטן?
- ☐ אריכות ימים
- ☐ חיים טובים
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ו. וואס האט דער מלך אכזר געטון?
- ☐ כליא געמאכט דעם גארטן
- ☐ כליא געמאכט זייער חיים טובים
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ז. וואס האט פאסירט צו די עשירים ווען זיי זענען געקומען נאנט צו די מדינה פון דעם גארטן?
- ☐ זיי האבן אוועק געווארפן זייער געלד
- ☐ ס'איז ביי זיי כליא געווארן די טעם
- ☐ זיי האבן אנגעהויבן צו שרייען

ח. צו וועם האבן די מדינה פון דעם גארטן געשיקט שליחים זיי צו העלפן?
- ☐ צו דעם טויבן בעטלער
- ☐ צו די מדינה פון די עשירים
- ☐ צו דעם אגראדניק

ט. ווער איז אריין געגאנגען מיט די שליחים צו די מדינה פון דעם גארטן?
- ☐ דער טויבער בעטלער
- ☐ די עשירים
- ☐ דער אגראדניק

י. וואס האט ער געהערט רעדן אין די מדינה?
- ☐ חיזוק און התעוררות
- ☐ לשון הרע
- ☐ ניבול פה

יא. וואס האט ער געזען אין די בתי דינים דארטן?
- ☐ אז זיי זענען עהרליכע דיינים
- ☐ אז זיי מאכן יושר'דיגע פשרות
- ☐ אז זיי נעמען שוחד און ס'איז נישטא ביי זיי קיין אמת

יב. וואס נאך האט ער געזען אין די מדינה?
- ☐ אז זיי זענען בעלי גאוה
- ☐ אז זיי זענען פיל מיט ניאוף
- ☐ אז זיי זענען בעלי אמונה

יג. וויאזוי האט דער מלך אכזר כליא געמאכט דעם טעם פון די מדינה?
- ☐ דורך די קנעכט וואס האבן אריין געברענגט ניבול פה אין די מדינה
- ☐ דורך די קנעכט וואס האבן אריין געברענגט שוחד אין די מדינה
- ☐ דורך די קנעכט וואס האבן אריין געברענגט ניאוף אין די מדינה

יד. וויאזוי האט דער מלך אכזר כליא געמאכט די מראה פון די מדינה?
- ☐ דורך די קנעכט וואס האבן אריין געברענגט ניבול פה אין די מדינה
- ☐ דורך די קנעכט וואס האבן אריין געברענגט שוחד אין די מדינה
- ☐ דורך די קנעכט וואס האבן אריין געברענגט ניאוף אין די מדינה

טו. וויאזוי האט דער מלך אכזר כליא געמאכט די ריח פון די מדינה?
- ☐ דורך די קנעכט וואס האבן אריין געברענגט ניבול פה אין די מדינה
- ☐ דורך די קנעכט וואס האבן אריין געברענגט שוחד אין די מדינה
- ☐ דורך די קנעכט וואס האבן אריין געברענגט ניאוף אין די מדינה

טז. וואס זאגט זיי דער בעטלער אויב זיי וועלן רייניגן די מדינה פון די דריי כתות?
- ☐ אז עס וועט פאראכטן ווערן ביי זיי די מראה טעם און ריח
- ☐ אז זיי וועלן טרעפן דעם אגראדניק
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

יז. וואס האט דער טויבער בעטלער געגעבן דרשה געשאנק?
- ☐ חיים ארוכים
- ☐ חיים טובים
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

יח. שאלת חכמות: ווען האט דער רבי דערציילט פון דעם טויבן בעטלער? *(עיין ימי מוהרנ"ת אות מ"ב)*
- ☐ *ביום שב"ק כ"ה אדר תק"ע*
- ☐ *ביום רביעי כ"ט אדר תק"ע*
- ☐ *בליל שב"ק ג' ניסן תק"ע*

עס איז א גרויסע מצוה צו זיין שטענדיג פרייליך – מיט פיל הצלחה

די סיפורי מעשיות וואס דער הייליגער רבי האט דערציילט זענען קודש קדשים, זיין כוונה איז געווען אונז צו אויפוועקן פון טיפן שלאף, אזוי ווי דער רבי האט געזאגט אז "די סיפורי מעשיות זענען מסוגל צו אויפוועקן פון שלאף.

דער הייליגער רבי האט געזאגט אז אין יעדע ווארט פון די הייליגע מעשיות זענען באהאלטן סודות התורה, און אפילו א פשוטער מענטש וואס וועט עס לערנען, קען ארויס נעמען פון דעם מוסר און התעוררות צו השם יתברך.